

Опанасенко Оксана Віталіївна,
PhD, асистентка кафедри управління та освітніх технологій,
Власенко Валерій Анатолійович,
магістрант 1 р.н. спеціальності 073 «Менеджмент»,
ОПП «Управління закладом освіти»,
Національний університет біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)

УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Можливість конфлікту існує, практично, в будь-якій сфері життя людини, організаційні конфлікти є суттєвою складовою розвитку і функціонування будь якої організації, підприємства, закладу. У процесі реалізації завдань командної роботи часто виникають ситуації, коли інтереси працівників не збігаються.

Сфера управлінської діяльності змінила своє ставлення до проблеми виникнення конфліктів, шляхів їх вирішення та запобігання. У наш час питання конфліктних ситуацій стало надзвичайно актуальним у різних сферах життєдіяльності, тому питання вивчення і вдосконалення системи управління конфліктами на сьогоднішній день є надзвичайно актуальною проблемою.

Узагальненням і систематизацією наукових знань про конфлікти намагаються вирішувати вітчизняні науковці: Батракова Т.І., Герасіна Л.М., Гриненко А.М., Гришова І. Ю., Диба М.І., Ємельяненко Л.М., Ковальчук Г.Р., Мороз О.В., Мельник О.Г., Осіпова Н.П. та зарубіжні вчені: Козер Л., Сміт А., Фоллет М. Ними розроблено моделі виявлення конфліктів, класифікації, джерела виникнення, фактори впливу та методи уникнення конфліктів, а також зниження їх рівня.

Конфлікт – це протиріччя, відсутність згоди між людьми, які призводять до суперечок і емоційної напруги в стосунках. Іншими словами, конфлікт – це «процес, в якому два (або більше) індивіда або групи людей активно шукають можливість перешкодити один одному в досягненні певної

мети, запобігти задоволенню інтересів суперника або змінити його соціальні позиції і погляди [1].

В своїй сутності конфлікт – це водночас деструктивне та конструктивне явище. Змінюючи психологічний клімат, привносячи ряд напружень та дискомфорту у відносинах конфлікти одночасно можуть вирішувати ті приховані протиріччя та суперечності, які не дозволяють колективу ефективно працювати. Крім того саме завдяки конфлікту можна вирішити певні проблеми, які перешкоджають розвитку організації. Завдання кожного керівника розгледіти сутність конфлікту, виявити як трансформувати його із негативного в позитивне явище чи вирішити із якнайменшою кількістю втрат та якнайбільшою кількістю переваг. Саме тому важливим є не просто поняття вирішення чи врегулювання конфліктів, а їх управління, регулювання чи трансформація [2].

На сьогоднішній день у нашій державі військовий стан суттєво впливає на управління конфліктами, зокрема, в освітньому середовищі, ускладнюючи традиційні механізми взаємодії між учасниками освітнього процесу.

П. Сінчук у своїй науковій праці відзначає, що конфлікти під час війни явище достатньо специфічне і делікатне, як з точки зору публічного визнання, так із сторони використання методів впливу на конфліктну ситуацію, адже такі конфліктогени як психологічні травми, стреси, депресії і в мирні періоди вирішуються достатньо складно, а в умовах військового стану і військових дій викликають гостру реакцію [3].

Ці негативні обставини призводять до зростання рівня стресу, тривожності та психологічного навантаження серед здобувачів, педагогів і призводить до підвищення конфліктності, зниження толерантності та емоційної стійкості. Зростає потреба в адаптивних підходах до посередництва, розвитку емоційного інтелекту, психологічної підтримки та створення безпечного навчального простору, а значить, що ефективне управління конфліктами в часи воєнних дій потребує не лише перегляду освітніх стратегій, а й тісної співпраці між освітніми установами, психологами та

громадськими організаціями з метою формування стійкої та згуртованої освітньої спільноти.

Регулювання чи управління конфлікту – це ще не його вирішення, а скоріше вплив на наслідки, до яких може призвести той чи інший конфлікт. Кожний конфлікт чи протиріччя відрізняється від іншого. Однакових конфліктів за сутнісними характеристиками не існує, так само, як і не існує універсального способу вирішення конфлікту. Однак, ефективне вирішення конфлікту можливе при наявності деяких необхідних умов, до яких можемо віднести наявність організаційно-правового механізму вирішення конфліктів; досить високий рівень демократичної культури в організації; розвиток соціальної активності в організації; наявність досвіду конструктивного вирішення конфліктів; розвиток комунікативних зв'язків; наявність різного роду ресурсів (матеріальних, інтелектуальних, людських) для здійснення ефективного управління. Важливим у цьому напрямку виступає поняття «інституціоналізації конфлікту», тобто формування в процесі управління інституційно-правових рамок та меж, що сприяють ефективному вирішенню конфлікту [4].

Отже, управління конфліктами в освітньому середовищі в умовах військового стану передбачає цілеспрямований вплив на усунення причин конфліктів та корекцію поведінки учасників шляхом застосування переговорів, посередництва та співпраці. Важливими є також методи, що спрямовані на психологічну підтримку та емоційну саморегуляцію учасників освітнього процесу. Актуальними є методи такі як компроміс, уникнення, пристосування та змагання (боротьба), проте в умовах війни пріоритетними є ті, що забезпечують безпеку та стабільність.

Трансформація освітнього середовища в часи воєнного стану створює нові джерела конфліктів, тому для їх ефективного вирішення необхідні гнучкість, відкрите спілкування та пошук компромісних рішень.

Список використаних джерел:

1. Анцупов А. Я. Конфліктологія: підручник для вузів. Київ, 2018. 496

с.

2. Жекало Г., Парасюк І. Технології управління конфліктами в процесі управління освітнім закладом. Західноукраїнський національний університет, Тернопіль. 2021, С. 182-186.

3. Сінчук П.І. Управління конфліктами в умовах воєнного стану. IV Міжнародна наукова конференція «Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки». Тернопіль, 2024. С. 96-98.

4. Yasmi, Y. Institutionalization of conflict capability in the management of natural resources: theoretical perspectives and empirical experience in Indonesia. PhD Thesis Wageningen University, Wageningen, the Netherlands. 2007. URL: <https://edepot.wur.nl/27279>.

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра управління та освітніх технологій**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології,
провідництво та менеджмент в освіті»
«Sustainable Growth of Society in the Digital Era: Innovation, Technology,
Guidance and Management of Education»**

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,
кафедра управління та освітніх технологій
AKG Global Support Services (OPC) Private Limited – Індія,
Університет Патил Відьяпіт – Індія,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»,
Херсонським навчально-науковим інститутом Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
Поліський національний університет,
*кафедра комп'ютерних технологій та системного моделювання***

1 жовтня 2025 р.

Київ 2025 р.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті / Матеріали міжнародної дистанційної науково-практичної конференції, м. Київ, 1 жовтня 2025 р. Київ : НУБіП України. 2025. 192 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної дистанційної наукової конференції «**Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті**», яка відбулась 1 жовтня 2025 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. В матеріалах збірника висвітлюються сучасні тенденції подальшого розвитку освіти в Україні й світі в епоху цифровізації, розв'язання нагальних проблем у соціокультурній та соціально-гуманітарній сферах шляхом синергетичної інтеграції інновацій, управління та технологій, освітнього менеджменту та провідництва.

Тези подано в авторській редакції. Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел, посилання на них та інші відомості. Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

Редакційна колегія:

Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. декан факультету (голова);

Кубіцький С. О., канд пед. наук, проф. завідувач кафедри управління та освітніх технологій;

Гречаник Н. І., д-р пед. наук, проф.

Шумілова І. Ф., д-р пед. наук, доц.;

Базелюк В.Г., канд. пед. наук, доц.

Відповідальна за випуск – Гречаник Н.І., д-р пед. наук, проф.

ISBN 973-966-8063-79-4